

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ДИСЦИПЛІНИ «ФТИЗИАТРІЯ»

Куліш М.В., Ярешко А.Г., Вородюхіна А.К.

Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава, Україна

Впродовж 30 років незалежності України система вищої медичної освіти перебуває у стані постійного реформування. Суттєву роль в цьому процесі відіграє не тільки аналіз власного досвіду, а й запозичення надбань інших країн. Проголошення Україною курсу на євроінтеграцію вимагало підвищення якості професійної підготовки майбутніх лікарів відповідно до світових і загальноєвропейських стандартів з метою посилення конкурентоспроможності вітчизняної вищої медичної освіти, оптимізації умов для міжнародної мобільності студентів-медиків і розширення можливостей українських медичних фахівців на вітчизняному і міжнародному ринках праці [1].

Реалізація таких вимог неможлива без внесення змін до освітньо-кваліфікаційних характеристик та освітньо-професійних програм (ОПП) на етапах додипломної та післядипломної підготовки фахівців. Тому, з 2016 року в ОПП «Медицина» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 222 «Медицина» були внесені суттєві зміни, які торкнулися багатьох дисциплін, в тому числі і «Фтизіатрії». Якщо за програмою підготовки спеціалістів зі спеціальності «Лікувальна справа» вивчення фтизіатрії здійснювалося на 4 (3 кредити (90 годин): епідеміологія, етіологія, патогенез, діагностика, класифікація, лікування та профілактика туберкульозу, первинні та вторинні форми туберкульозу, ускладнення туберкульозу, туберкульоз в поєднанні з іншими хворобами) та 6 (1 кредит (30 годин): диференціальна діагностика туберкульозу, лікування хворих на хіміорезистентний та ВІЛ/СНІД-асоційований туберкульоз) курсах, то з 2016 року – одноразово, тільки на 4 (або 5) курсі, але кількість годин на вивчення дисципліни залишилася не змінною (3 кредити – 90 годин, з яких тільки 30 годин передбачено на практичні заняття). Такі зміни неодмінно відобразяться на якості підготовки майбутніх лікарів з фтизіатрії, що також вплине на результат складання ними ліцензійного іспиту «Крок – 2». Безпосередньо питань по туберкульозу в буклетах «Крок-2» щороку не багато (4–6), але, зважаючи на поліорганність цієї хвороби [3], як захворювання, з яким потрібно проводити диференційну діагностику, він обов'язково зустрічається ще в декількох задачах. Втиснути у відведені 30 годин практичних занять повноцінне вивчення туберкульозу позалегенової локалізації неможливо, тому ці питання винесені переважно на самостійне опрацювання студентів, а значить вивчаються ними поверхнево або не вивчаються взагалі.

Реформування в Україні торкнулося не тільки системи вищої медичної освіти, а й галузі охорони здоров'я, в тому числі і фтизіатричної служби. По всій країні відбувається скорочення ліжкового фонду в протитуберкульозних закладах, деякі заклади взагалі припиняють своє існування [2]. Сьогодні лікарі первинної ланки повинні не тільки виявляти хворих на туберкульоз, а й вміти проводити диференціальну діагностику цієї хвороби з іншими захворюваннями, знати особливості його перебігу при поєднанні з іншими хворобами, вміти організувати контрольоване лікування, своєчасно діагностувати побічні реакції на протитуберкульозні препарати і ще багато іншого, чим раніше займалися виключно фтизіатри. Останнім часом спостерігається зменшення кількості нових випадків туберкульозу в Україні, але в цілому ситуація з цією хворобою залишається складною: виявляється більше за давних випадків з бактеріовиділенням, з наявністю резистентності збудника до протитуберкульозних препаратів. Такі хворі все частіше відмовляються від госпіталізації і лікуються амбулаторно. В таких умовах лікарю загальної практики – сімейної медицини недостатньо знань отриманих під час навчання в закладі вищої освіти.

Ще однією проблемою сьогодення, яка також впливає на якість підготовки майбутніх лікарів, є епідемія COVID-19 в Україні. Вже майже рік навчання студентів періодично здійснюється дистанційно. Для забезпечення виконання навчального плану і полегшення засвоєння матеріалу викладачами нашої кафедри були розроблені методичні розробки до кожної теми практичних занять, створені мультимедійні презентації до лекцій, складені ситуаційні задачі та тестові завдання, які дозволяють визначити рівень засвоєння студентом матеріалу. Попри наявні сьогодні достатні можливості для проведення дистанційного навчання, залишається низка проблем (наприклад, недостатня технічна забезпеченість, недосконале володіння методологією сучасних цифрових навичок учасниками освітнього процесу, низька мотивація студентів до самостійного опрацювання матеріалу, порушення академічної доброчесності та ін.), які ускладнюють його проведення, чим знижують ефективність.

Отже, сьогодні існує низка актуальних проблем в підготовці здобувачів другого (магістер-

ського) рівня вищої освіти з дисципліни «Фтизіатрія», і якщо деякі з них (наприклад, недостатню технічну забезпеченість, недосконале володіння методологією сучасних цифрових навичок учасниками освітнього процесу) подолати не складно, інші (недостатня кількість аудиторних годин, низька умотивованість студентів) мають суттєвий вплив на якість підготовки майбутніх лікарів.

Література

1. Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти: національний досвід та світовий вимір / Лобастова Т.В., Чайка Г.В., Таран О.А. // матеріали навч.-метод. конф., 7 лютого 2019 р. «Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти: національний досвід та світовий вимір». – Вінниця, 2019. – С. 126–127.
2. Поліорганність туберкульозу і проблеми його викладання / А.Г. Ярешко, М.В. Куліш, А.К. Вородюхіна // матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, 19 березня 2020 р. «Сучасна медична освіта: методологія, теорія, практика». – Полтава, 2020. – С. 275–276.
3. Проблеми і перспективи викладання фтизіатрії в умовах медичної реформи / А.Г. Ярешко, М.В. Куліш, А.К. Вородюхіна [та ін.] // матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, 25 березня 2021 р. «Реалії, проблеми та перспективи вищої медичної освіти». – Полтава, 2021. – С. 301–302.

